

LISTEK.

Novе knjige slovenske. *Slovenska Talija*. Zbirka dramatičnih del in iger. Na svetlo daje Dramatično društvo v Ljubljani, 53. zvezek. Narodna Tiskarna v Ljubljani 1886, 222 strani. Cena 1 gld. Ta zvezek obseza naslednje stvari: *Veronika Deseniška*. Tragedija v petih dejanjih, spisal Jos. Jurčič. Igrá se leta 1422. do 1424. O tej tragediji pravi prof. Levčev pripomenek to: »Solčne ljubezni polne dogodbe in tragična smrt Veronike Deseniške so mnogo let zanimale pokojnega Jurčiča, ki je predmete povestim svojim rad zajemal iz domače zgodovine, in delj časa je premišljal, ali naj bi »Veroniki Deseniški« dal pripovedno, ali dramatično obliko. Naposled se je odločil za zadnjo. Toda, žal, lotil se je tega dela, ko je bil že telesno bolan in dušno potrt in obnemogel. Zadnje tedne pred smrtjo svojo je dopolnjeval »Rokovnjače« ter delal to tragedijo, katero je spisal, a ne umetniški izvršil tri dni pred smrtjo svojo. A dasi ima »Veronika Deseniška«, površno osnovana in naglo pisana ob času, ko je pesnik ležal že na smrtni postelji, na sebi mnogo tehniških napak, tako da se nikakor ne more imenovati dovršeno delo, vendar jo tukaj izročamo Slovincem ter se nadejamo, da navzlic mnogoterim hibam prijazno in hvaležno vsprejmo poslednji dramatični proizvod neumrjočega pesnika.«

»Veronika Deseniška« v svoji dozdanji obliki nikakor ni za gledališče. Morebiti se najde pesnik, ki jo predela, popolni in za gledališko predstavo priredi. — Dalje obseza ta zvezek igrokazv dveh dejanjih »Prepozno!« po (?) preložen iz nemščine; burko v jednom dejanji »Prijetno iznenádenje«, poslovenjeno po Viljemu Frerkingu, in J. Rosenovo veselo igro v jednom dejanji »Nič otrok«. Pri izboru zadnjih iger je gledal odbor zlasti na take igre, katere bi bilo lahko predstavljati po diletantiških gledališčih. — Knjigi je pridejano tudi blagajnikovo poročilo za leto 1884. in 1885. Društvo je imelo dné 31. decembra 1. 1885. vsega premoženja 6900 gld.; v tem premoženji je obseženih tudi za 3889 gld. 64 kr. knjig, katere ima društvo naprodaji. —

Zgodovina farâ ljubljanske škofije. Izdaje A. Koblar. IV. zvezek: *Zgodovina Adlešičke* fare na Belokranjskem. Spisal Ivan Šašelj, administrator. Klein in Kovač v Ljubljani 1887, 8, 43 strani. Drobna knjiga, katera se ti pa zaradi prijetnega svojega zloga in lepega jezika, kakor tudi zaradi zanimive vsebine svoje takoj prikupi tako, da je ne deneš iz roke, dokler je ne prebereš. Zgodovinar, prirodopisec, narodni gospodar, narodopisec in — celó jezikoslovec najde v nji mnogo zanimivih črtic. Knjižica je osnovana tako, kakor so bili poprejšnji zvezki. Gospod pisatelj nam opisuje najprej Adlešiče v prirodoznanskem in statističnem oziru, pripoveduje, kdaj in kako se je ustanovila fara, opisuje podružnice, farovž in šolo, pripoveduje, kateri župniki in kaplani so doslej služili v Adlešičih ter naposled podaje jako zanimiv spisek adlešičkih lokalizmov in nekoliko imen iz prirodopisja. Hvala gospodu izdavatelju Koblarju, kakor tudi gospodu pisatelju Šašlju na zanimivi, lepi knjižici!

Filip. Žalostna igra v petih dejanjih. Spisal Vittorio Alfieri. Tiskarna V. Dolenca v Trstu, 1886, 8, 71 str. Ta klasična tragedija Alfierova, ki je izhajala prej v prilogi tržaške »Eдинosti«, prišla je zdaj tudi v posebni knjižici na svetlo. Poslovenil jo je v peterostopnih jambih g. prof. Jožef Križman v Pazinu ter ž njo podal lep prispevek leposlovni književnosti naši. Želimo, da bi g. prof. Križman, ki je jednako več obema jezika, italijanskemu kakor slovenskemu, preložil še kakšen klasičen proizvod iz italijanskega slovstva.

— *Kmetijsko berilo*. Knjiga za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk. Po nalogu visokega c. kr. kmetijskega ministerstva spisal E. Kramer, ravnatelj.

deželne kmetijske šole v Gorici. S 83 podobami. Založil in tiskal V. Dolenc v Trstu 1887, 8, 245 str. Cena 50 kr., s poštnim pošiljanjem 55 kr.; vezana knjiga stoji 70, oziroma 75 kr. — Slovenski ljudski učitelji doslej niso imeli nobene knjige, po kateri bi se jim bilo možno ravnati, poučujočim raznovrstne stroke kmetijstva v nadaljevalnih tečajih naše ljudske šole. Jako nam je ustregel g. Kramer, da je sestavil tako učno knjigo, ki more rabiti zajedno kot berilo po poljedelskih tečajih. Naravno, da, kakor druge šolske knjige niso izvirne, samostojno pisane, tako tudi ta ni potekla vsa iz peresa pisateljevega. G. Kramer je mnogo tvarine zajel iz Bleiweisove »Živinoreje«, iz Kuraltove »Sadjereje«, iz Erjavčevih »Škodljivih živalij«, iz Povšetovega »Umnega kmetovalca« i. t. d. Izdavateljeva zasluga pa je, da je vse raznovrstno gradivo praktično priredil, pregledno razvrstil ter nam tako podal knjigo, katere smo krvavo potrebovali. Rabila bode učiteljem našim kot vodilo in učilo in z njegovo pomočjo bode odslej pouk po naših nadaljevalnih šolah gotovo uspešnejši nego je bil doslej. Opozarjamo na to knjigo tudi šolska oblastva naša ter želimo, da z višjo dovolitvijo knjigo kmalu uvedo v poljedelske naše tečaje. Pisana je s posebnim ozirom na razmere po slovenskih deželah. Rokopis je pregledal in odobril velečestiti gospod c. kr. deželni šolski nadzornik A. Klodič vitez Sabladoski, v jezikovnem oziru pa knjigo popravil pokojni prof. Erjavec.

— »Kmetovalec«. Gospodarski list s podobami. Uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodstva Kranjskega«, začel je z novim letom 1887 izhajati v ponovljeni obliki kot popolnoma samostojen list. Urednik mu je družbin tajnik *Gustav Pirč*. Prvi list nam posebno ugaja, ker prinaša več korenito pisanih razprav in črtic, katere so spisali gg. tajnik *Pirč*, vodja kmetijske šole na Grmu *R. Dolenc*, adjunkt *V. Rohrmann* i. dr. Vsak zavedni gospodar bi moral biti naročnik »Kmetovalca«, kateri se mora v svoji zdanji obliki gledé vsebine in gledé množine priobčenih člankov imenovati izvrsten gospodarski list. Naročnina mu je za vse leto samó 2 glđ. in pošilja se ali uredništvu ali c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano. »Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan vsakega meseca na celi poli.

Krilánove poezije. Pesmi prerano umrlega *Josipa Pagliaruzzija*, znanega pod pesniškim imenom *Krilána*, izidejo še to leto v Hilarijanski tiskarni v Gorici v treh snopičih v lepi in ukusni zunanji opravi. Rokopise je pripravil za tisek svak ranjkega pesnika, deželni šolski nadzornik *Anton vitez Klodič-Sabladoski*. Prijatelji in poznavatelji ranjkega *Pagliaruzzija* težko pričakujejo te lepe zbirke. Čujemo, da je g. vitez *Klodič* naročil *Krilánovim* poezijam tudi lepe platnice.

Slovani v nemški književnosti. »Das Wissen der Gegenwart«, znani nemški zbornik, ki izhaja v Lipskem pri g. *Freytagu*, v Pragi pa pri F. *Tempskem*, donša za leto 1885—86. tudi opisovanje Rusije v dveh zvezkih od *Friedr. Meyerja von Waldeck* pod imenom »Russland«. Pisatelj nam slika zemljo, ljudi, navade in običaje, državno in cerkveno upravo prav interesantno. Mnoge slike krasijo knjigo, ki nam kaže zopet, kako se zanimajo Nemci za to severno slovansko državo. — Dunajska »*Neue illustrierte Zeitung*« ocenjuje *Dostojevskega* roman »*Raskolnikov*« (ponemčenega od *W. Henckla*, založil *W. Friedrich* v Lipskem) in pravi med drugim: »*Dostojevski* je poseben človek, on pozna vse bolesterne čute človeškega srca, kakor nobeden drug. Realist je kakor *Zola*, ali ima tudi — srce. *Zola* je anatom brez čuta, *Dostojevski* išče sicer jednako strogo, neusmiljeno zadnjega vzroka vsakega dogodka, ali konečno osveta grozne stvari s tolažilnim svitom; zato je tudi resničnejši kakor *Zola*, ki za barve nima očíj.« — »*Deutsche Rundschau*«, katero izdaja *Jul. Rodenberg*, prinesla je v 13. letniku nemški prevod romana »*Ivana Iljiča smrt*« od grofa *L. N. Tolstega* in ocenjuje »*Pisma Ivana Turgeneva*«. Da se ozirajo Nemci tudi na rusko znanstvo kaže nam *Jawein*, ki je ponemčil *Teplovega* knjigo pod imenom: »*Die Schwingungsknotentheorie der chemischen Verbindungen.*« *Peterburg*